

Kommittédirektiv

Tilläggsdirektiv till
Polisorganisationskommittén (Ju 2010:09)

**Dir.
2015:20**

Beslut vid regeringssammanträde den 26 februari 2015

Utvidgning av och förlängd tid för uppdraget

Regeringen beslutade den 8 juli 2010 kommittédirektiv om behovet av en ny organisation för polisen (dir. 2010:75). Kommittén lämnade i betänkandet En sammanhållen svensk polis (SOU 2012:13) förslag till en ny polisorganisation. I enlighet med förslaget ombildades Rikspolisstyrelsen och de 21 polismyndigheterna till en myndighet den 1 januari 2015.

Uppdraget till kommittén har utvidgats till att omfatta behovet av en fristående granskning av såväl polisens som Kriminalvårdens verksamhet (dir. 2012:13). Kommittén föreslog i betänkandet Tillsyn över polisen (SOU 2013:42) att tillsyn över polisen ska utövas av en från polisen fristående myndighet. Kommittén fick därefter i uppdrag att överväga frågan om tillsynen över polisens och Kriminalvårdens verksamhet samlat (dir. 2014:17). Uppdraget skulle redovisas senast den 30 april 2015.

En av Polismyndighetens och Säkerhetspolisens uppgifter är att verkställa av- eller utvisningsbeslut. Ofta anlitas nationella transportenheten vid Kriminalvården för genomförandet. Enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/115/EG av den 16 december 2008 om gemensamma normer och förfaranden för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna (återvändandedirektivet) ska medlemsstaterna sörja för ett effektivt övervakningssystem för påtvingade återvändanden. Kommittén får nu i uppdrag att överväga om uppgiften att övervaka påtvingade återvändanden kan läggas på den

tilltänkta tillsynsmyndigheten. Utredningstiden förlängs och uppdraget ska redovisas senast den 15 juni 2015.

Kravet på ett effektivt övervakningssystem

Enligt artikel 8.6 i återvändandedirektivet ska medlemsstaterna sörja för ett effektivt övervakningssystem för påtvingade återvändanden. I direktivet preciseras dock inte vad som avses med ett effektivt övervakningssystem. EU:s gränskontrollbyrå, Frontex, har som en av sina huvuduppgifter att samordna gemensamma återsändandeinsatser. Det innebär bl.a. att medlemsstater som ska av- eller utvisa personer till samma tredjeland kan dela på platserna i ett chartrat flyg, varvid Frontex samordnar hela insatsen och står för en stor del av kostnaderna. Enligt artikel 9.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1168/2011 av den 25 oktober 2011, en revidering av den s.k. Frontexförordningen, ska Frontex utarbeta en uppförandekod för återsändanden som ska ägna särskild uppmärksamhet åt skyldigheten i återvändandedirektivet att sörja för ett effektivt övervakningssystem. Av uppförandekoden framgår bl.a. att avsaknaden av ett effektivt övervakningssystem kan leda till att en medlemsstat inte längre får delta i de samordnade återsändandeinsatserna.

Riksdagens ombudsmän och Justitiekanslern utövar tillsyn över all statlig förvaltning i Sverige. Regeringen anser nu att det bör inrättas ett system för ytterligare övervakning av påtvingade återvändanden. Eftersom det är Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och Kriminalvården som verkställer av- och utvisningsbeslut skulle en möjlig lösning kunna vara att ge den tilltänkta nya tillsynsmyndigheten i uppdrag att även fungera som övervakningssystem för verkställighetsresor.

Kommittén ska därför

- överväga om uppgiften att övervaka påtvingade återvändanden kan läggas på en tilltänkt ny tillsynsmyndighet,
- överväga vilken omfattning övervakningen i så fall skulle ha och hur den skulle organiseras,

- redovisa vilka konsekvenser övervakningsuppdraget skulle få, och
- ta fram förslag till de författningsändringar som bedöms nödvändiga.

Kommittén är fri att föreslå att uppgiften att övervaka påtvingade återsändanden organiseras på ett annat sätt om det skulle anses mer ändamålsenligt.

Samråd och redovisning av uppdraget

Kommittén ska fortlöpande hålla Regeringskansliet (Justitiedepartementet) informerat om arbetets gång. Kommittén ska samråda med berörda myndigheter, särskilt Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Kriminalvården och Migrationsverket samt med relevanta icke-statliga människorättsorganisationer.

Uppdraget ska redovisas senast den 15 juni 2015.

(Justitiedepartementet)